

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Slavomíra Nováka a soudkyně Mgr. Andrey Veselé a Mgr. Jany Jurečkové ve věci

žalobce: J. Č.,
bytem X
zastoupen advokátem Mgr. Michalem Staňkem,
se sídlem Opletalova 1525/39, 110 00 Praha 1,

proti
žalovanému: Ministerstvo životního prostředí,
se sídlem Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10,

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. září 2024, č. j. MZP/2024/290/1403

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

Odůvodnění:

I. Základ sporu

1. Ministerstvo životního prostředí v souladu s ustanovením § 40 odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny (dále jen „zákon“) oznámilo veřejnou vyhláškou ze dne 24. srpna 2023, č. j. MZP/2023/620/1686, předložení Záměru na vyhlášení Chráněné krajinné oblasti Soutok (dále jen „Záměr“) k projednání spolu s informací o tom, kde je možno se seznámit s jeho úplným zněním, kdo je oprávněn podat k němu námitky a kdy uplyne lhůta pro jejich podání, na portálu veřejné správy.
2. K předloženému Záměru podal žalobce v souladu s ustanovením § 40 odst. 4 zákona č. 114/1992 Sb. v zákonné lhůtě dne 21. 11. 2023 námitky evidované pod č.j. MZP/2023/2358, MZP/2023/620/2359.
3. Ministerstvo posoudilo obdržené námitky a ve svém rozhodnutí ze dne 22. 5. 2024, č.j. MZP/2024/620/2355, námitkám žalobce proti zařazení jeho pozemků do CHKO Soutok nevyhovělo.
4. Žalobou napadeným rozhodnutím ministr žalovaného zamítl rozklad žalobce a prvostupňové správní rozhodnutí, kterým správní orgán nevyhověl námitkám žalobce proti Záměru, potvrdil.

II. Obsah žaloby a vyjádření žalovaného

5. Žalobce předně namítá, že námitka nebyla vyřízena v zákonem stanovené 60-ti denní lhůtě. Zákon ukládá orgánu státní správy o námitkách rozhodnout ve stanoveném čase bez ohledu na množství podaných námitek. Neobstojí ani to, že probíhala časově náročná analýza umístění a identifikace jednotlivých pozemků. Vliv nedodržení lhůty lze spatřovat například v tom, že vlastník pozemku mohl oprávněně nabýt přesvědčení, že jeho námitce je vyhověno ve smyslu toho, že jeho pozemek nebude součástí CHKO Soutok, a může jej nabídnout k prodeji za vyšší cenu bez omezení, vyplývajících ze základních ochranných podmínek CHKO.
6. Pokud se týká orné půdy, v záměru vyhlášení CHKO Soutok, části 3. Předměty ochrany a jejich popis jsou v bodech a) – g) konkretizovány ekosystémy (lesní, luční, mokřadní a vodní) včetně společenstev (travní, kontinentální nivní louky, mezofilní ovsíkové louky a specifická stepní vegetace na výše položených lokalitách tzv. hrúdech a na ně vázaná biota). Pole a orná půda v tomto výčtu chybí, a proto nemůže být uváděna v samotném detailnějším popisu jednotlivých předmětů ochrany. Má-li se chránit jakýkoliv předmět ochrany a za tím účelem mají být určité osobě stanoveny povinnosti ústavního rozměru (zásah do vlastnických práv, omezení práva na podnikání v důsledku vyhlášení zvláště chráněného území), musí se především prokázat smysl takové ochrany. Ten nepochybně není dán, pokud se žádný z předmětů ochrany na pozemcích účastníka (orné půdě) nenachází (rozsudek KS v Hradci Králové ze dne 24. 9. 2013, č.j. 30 A 12/2012-34).
7. Žalovaný dále uvádí, že vyjmutím pozemků žalobce by došlo k negativnímu vlivu na předměty ochrany CHKO. Je nutné znovu zdůraznit, že orná půda není předmětem ochrany, což také dokazuje tvrzení žalovaného v rozhodnutí, kdy z uvedených popisů

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

předmětů ochrany naprosto jednoznačně vyplývá, že žádný z uvedených biotopů a živočichů se na orné půdě nenachází.

8. K zařazení zemědělských ploch do CHKO žalovaný dále uvádí, že zemědělsky využívané plochy v krajině CHKO Soutok mohou mít funkci arondační, mohou mít úzkou vazbu na vodní režim v území, mohou poskytovat plochu pro rozmnožování atp. Dále žalovaný sděluje, že význam ochrany orné půdy spolu s ostatními druhy pozemků může významně přispívat k udržování přirozeného vodního režimu s rozlivy celé oblasti (předmět ochrany CHKO), k odolnosti celé oblasti vůči abiotickým i biotickým činitelům, a také k resilienci celého území, tedy schopnosti navrátit se v případě narušení ekologických vazeb zpátky do původního stavu se zvýšenou rezistencí.
9. Z uvedeného je zřejmé, že žalovaný příznivý efekt ochrany přírody na zemědělských pozemcích teprve očekává, aniž by bral v úvahu skutečnost, že popisovaný stav nelze v daném území navodit z důvodu provedených komplexních vodohospodářských úprav, které přirozenému vodnímu režimu účinně brání.
10. Tvrzení, že ve zvláště chráněných oblastech se nabízí široká škála dotačních nástrojů oproti nechráněné krajině, je zavádějící a lživé. Oblast navrhované CHKO Soutok je evropsky významnou lokalitou (EVL Niva Dyje a Soutok – Podluží), kde je možné i bez vyhlášení CHKO čerpat finanční prostředky na stejné aktivity jako v CHKO, což dokládá přehled, který je Přílohou žaloby. Z uvedeného je zcela zřejmé, že programy, které žalovaný uvádí jako specifikované pouze pro zvláště chráněná území, v našem případě navrhovanou CHKO, lze využívat také pro evropsky významné lokality a volnou krajinu bez nutnosti vyhlášení CHKO.
11. Zároveň se žalovaný nevypořádal s námitkou, proč nepostupoval podle ustanovení § 45c odst. 5, zák. č. 114/1992 Sb., kdy se v podstatě jednalo o formalizovanou výzvu vlastníkovu nebo vlastníků dotčených pozemků, se stanovením konkrétních lhůt, zda se chtějí na ochraně evropsky významných lokalit podílet. S touto výzvou žalovaný vlastníky dotčených pozemků – včetně žalobce – nikdy neoslovil, čímž vědomě porušil uvedené ustanovení zákona. Odkazem na test proporcionality nelze toto pochybení zdůvodnit.
12. Předmětné území je již zařazeno pod ochranu tzv. Evropsky významné lokality (EVL Niva Dyje a Soutok – Podluží), kdy dle § 39 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb. má být ochrana těchto území realizována PŘEDNOSTNĚ v součinnosti s vlastníky pozemků. Nejen, že se tak v rozporu s § 45c odst. 5 zákona č. 114/1992 Sb., nestalo po vyhlášení EVL na daném území, ale v rozporu s § 39 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb. se tak neděje ani nyní, když místo součinnosti s vlastníky zvolil žalovaný direktivní přístup dle § 40 zákona č. 114/1992 Sb., který nemá se součinností s vlastníky nic společného. Nejedná se o součinnost, ale o diktát. Dle názoru žalobce je takový postup nezákonný.
13. Proti sobě zde stojí § 39 a § 40, kdy k prosazení své vůle se žalovaný rozhodl principy součinnosti dle § 39 zcela ignorovat a vydal se cestou vyhlášení dle § 40, jako by na předmětných pozemcích snad ani žádná ochrana dle EVL vyhlášena nebyla. Není možné ignorovat pravidla jednání s vlastníky pozemků v EVL jen pro to, že se žalovaný rozhodl vyhlásit další (vyšší) stupeň ochrany. Pokud nechtěl pravidla dle § 39 dodržovat, měl nejdříve zrušit ochranu dle EVL a následně započít na pozemcích bez ochrany vyhlášovat CHKO. Takto je postup žalovaného nezákonný až nepřezkoumatelný.

14. V neposlední řadě žalovaný zcela ignoruje skutečnost, že v území zamýšleného vyhlášení CHKO Soutok probíhají rozsáhlé pozemkové úpravy dle zákona č. 139/2002 Sb., které jsou ve vysokém stupni rozpracovanosti a žalovaný byl o této skutečnosti ze strany Státního pozemkového úřadu informován. Pozemky v území tak budou dotčeny změnou vlastnictví, kdy za tímto účelem rovněž Státní pozemkový úřad požádal žalovaného, aby s ním bylo jednáno jako s účastníkem řízení. Pro představu soudu žalobce sděluje, že na úvodní jednání o prvním kole pozemkových úprav je pozváno 1.547 účastníků, kdy 1.381 z těchto je cizinců – převážně Slováků. Těchto úvodních jednání budou 3 kola, kdy na každé bude pozván obdobný počet účastníků. Všichni tito účastníci nedostanou možnost se již k zamýšlenému vyhlášení CHKO jakkoliv vyjádřit, přitom jejich vlastnické právo tímto bude zasaženo.
15. Rovněž lze úspěšně pochybovat o nestrannosti a objektivnosti analýzy Agentury ochrany přírody a krajiny, na kterou se ve svých závěrech žalovaný namnoze odvolává. AOPK je podřízená žalovanému, tedy její závěry mohou při přezkumu jen stěží obstát. Žalovaný si měl – dle názoru žalobce – obstarat minimálně jednu oponentní analýzu, např. z akademického prostředí, která by verifikovala závěry z analýzy AOPK. V současné chvíli nemůže žalobce považovat tuto analýzu za relevantní a závěry na jejím základě učiněné jsou tak dle jeho názoru nevěrohodné.
16. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Uvedl, že probíhala časově náročná analýza umístění a identifikace druhu jednotlivých pozemků pro potřeby správní úvahy rozhodnutí, kdy byla znesnadněna identifikace parcel zejména v k.ú. X s ohledem na stav katastru nemovitostí, jelikož zde neproběhla zatím digitalizace parcel a pozemky jsou zde vedeny ve zjednodušené evidenci. Řada připomínek se týkala i pozemků nacházející se mimo Záměr na vyhlášení CHKO Soutok, a tyto bylo nutné odlišit od těch, které jsou součástí záměru. AOPK ČR provedla identifikaci parcel a zpracovala cca 240 odborných stanovisek k námitkám, což si vyžádalo zhruba 2 měsíce od podání námitek, přičemž toto bylo nezbytné pro zjištění skutkového stavu a pro stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti (ust. § 3 odst. 1 správního řádu). Po shromáždění nezbytných podkladů bylo zahájeno postupné vydávání jednotlivých rozhodnutí, kdy bylo vedeno přes 200 správních řízení. S ohledem na kapacitní možnosti a náročnost zpracování rozhodnutí sice došlo k nedodržení stanovené 60denní lhůty stanovené zákonem č. 114/1992 Sb., avšak toto prodlení nezpůsobuje samo o sobě nezákonnost předmětného rozhodnutí.
17. Žalovaný postupoval v souladu se správním řádem a byly prováděny všechny nezbytné úkony v rámci správního řízení, které ze správního řádu vyplývají. Teprve po jejich uskutečnění bylo možné vydat samotné rozhodnutí o námitkách. Avšak s ohledem na tyto probíhající kroky ve správním řízení v souladu se správním řádem a s ohledem na množství řízení vedených žalovaným a způsob podání námitek nebyla dodržena lhůta 60ti dnů daná zákonem (přes 1700 samostatných dopisů podaných namítajícími ve stejném čase, kdy i jednotlivé fyzické osoby posílaly desítky dopisů - v některých případech přes 100 dopisů - takže lze předpokládat, že jednání namítajících bylo obstrukčního charakteru s cílem znesnadnit úkony správnímu orgánu tak, aby nemohl stihnout lhůtu danou zákonem). Samotný žalobce zaslal žalovanému během dvou dnů 21 dopisů, tento postup by tak mohl být považován za obstrukční s cílem znesnadnit administraci podaných námitek. Skutečnost, že nebyla dodržena 60ti denní lhůta, však neměla žádný vliv na věcné vypořádání námitek a především možnost žalobce využít opravné prostředky. Základní zásady činnosti správních orgánů, úkony a s tím spojené lhůty vyplývající ze správního řádu mají v tomto případě

přednost před dodržením 60denní lhůty, vyplývající z ustanovení § 40 odst. 4 zákona č. 114/1992 Sb.

18. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem nelze souhlasit s tvrzením, že nedodržení 60denní lhůty uvedlo žalobce k domněnku, že mohou být pozemky v jeho vlastnictví vyjmuty z navrhovaného území CHKO Soutok a ten pak tyto pozemky může prodat za vyšší cenu, než je cena pozemků v CHKO zahrnutých. Tato skutečnost je pro žalovaného nová, neboť žalobce se v podaných námitkách o možnosti záměru prodeje svých pozemků nezmiňuje. Žalovaný tak neměl možnost poskytnout žalobci informaci o analýze, kterou vypracovala AOPK ČR (v rámci vypořádání požadavku obce Lednice k jejímu zpracování). Jde o analýzu vlivu vyhlášení CHKO Soutok na ceny pozemků zahrnutých do CHKO a pozemků mimo CHKO, ze které vyplynulo následující. Pro porovnání úředních cen pozemků (tedy normativně stanovené ceny na základě kapitalizace rentního efektu), byla využita celorepubliková data státního pozemkového úřadu – tzv. bonitované půdně ekologické jednotky, zkr. BPEJ (viz ustanovení § 6 vyhlášky č. 441/2013 Sb., k provedení zákona o oceňování majetku, BPEJ viz vyhláška č. 327/1998 Sb., kterou se stanoví charakteristika bonitovaných půdně ekologických jednotek a postup pro jejich vedení a aktualizaci). V rámci tohoto rozboru byla posuzována cena stanovená SPÚ (mající vliv na úřední cenu pozemku) ve velkoplošných zvláště chráněných územích (dále jen „ZCHÚ“) a v desetikilometrové vzdálenosti od těchto velkoplošných ZCHÚ. Při výpočtu ceny nicméně nebyly zohledněny přírážky a srážky dané přílohou č. 5 této vyhlášky, a to ani podle bodu 5. této přílohy, neboť se nepředpokládá zásadní omezení původní hospodářské využitelnosti pozemků zahrnutých do CHKO Soutok. To ostatně potvrdila i samotná analýza, ze které vyplynulo, že ceny stanovené státním pozemkovým úřadem jsou totožné pro jednotlivé BPEJ v chráněných územích i mimo ně (viz tabulka důkaz-Odborné stanovisko AOPK ČR, ze dne 30. 4. 2024), tedy že pro stanovení úřední ceny pozemků není podstatné, jestli se pozemky nacházejí v chráněném území, nebo mimo něj. Naopak, obecné srovnání dat potvrdilo, že pozemky v ZCHÚ mají stanovenou mírně vyšší průměrnou (6,182 Kč) cenu dle jednotlivých půdních jednotek oproti cenám mimo ZCHÚ (6,179 Kč). Ekonomická hodnota daného stanoviště stanovená na základě BPEJ u půdních jednotek totiž v sobě zahrnuje také sklonitost a expozici, skeletovitost a hloubku půdy a klimatickou oblast. Bližším rozбором tak bylo zjištěno, že průměrná cena jednotlivých půdních jednotek je ovlivněna dalšími charakteristikami, tedy v jaké klimatické oblasti se nacházejí, jaká je jejich sklonitost, expozice a hloubka půdy kombinovaná se zrnitostí. Nelze tedy tvrdit, že vyhlášení CHKO snižuje cenu pozemku. Naopak vlastník pozemku, který je v CHKO a je zařazený do I. zóny ochrany přírody CHKO, je osvobozený u pozemků od placení daně z nemovitostí.
19. Konstrukt, který uvádí žalobce, že vlastník mohl oprávněně nabýt přesvědčení, že jeho námitka je vyhověno, je účelový. Žalobce si byl na základě oznámení o zahájení správního řízení o jím podaných námitkách a dalších krocích v průběhu řízení, včetně např. oznámení účastníkům řízení dle ustanovení § 36 odst. 3 správního řádu o možnosti vyjádření se k podkladům před vydáním rozhodnutí, ke kterým se žalobce vyjadřoval, vědom skutečnosti, že je v předmětné věci vedeno správní řízení a bude tedy nutné meritorně rozhodnout. I ze samotného ustanovení § 40 odst. 4 zákona č. 114/1992 Sb. je patrné, že pro případné uvedení návrhu do souladu s námitkami (tedy de facto úpravě navrhovaného území CHKO Soutok případným nezahrnutím pozemků žalobce) je nutné nejprve námitce *de iure* vyhovět, a to ve správním řízení, zakončeném vydáním rozhodnutí. Naopak z žádného ustanovení § 40 zákona č. 114/1992 Sb. či správního řádu nelze dovodit fikci vyhovění námitce.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

20. Žalovaný ve vydaném rozhodnutí popisuje, že dané pozemky, přestože jsou obhospodařovanou půdou, jsou nedílnou součástí několika navržených předmětů ochrany, konkrétně zejména předmětu ochrany: „*harmonicky utvářená krajina s typickým krajinným rázem...*“ a „*přírodní funkce krajiny, zejména její ekologická rezistence a rezilience, migrační prostupnost, přirozený vodní režim s rozlivy, retence vody v krajině, dynamika říčních procesů vodních koryt a údolních niv*“. Žalovaný tak vysvětlil skutečnost, že orná půda má nezastupitelnou roli v utváření charakteristického krajinného rázu zemědělské krajiny jižní Moravy, jenž je také předmětem ochrany navrhované CHKO. Orná půda je i výslovně uvedena v samotném detailnějším popisu jednotlivých předmětů ochrany na str. 23-24 Záměru na vyhlášení CHKO Soutok. Jedním z poslání CHKO je právě ochrana typického krajinného rázu území lužní krajiny.
21. Žalovaný uvedl v prvoinstančním rozhodnutí, že „*v případě, že dojde ke ztížení zemědělského hospodaření v důsledku omezení vyplývajících z části třetí až páté zákona včetně prováděcích právních předpisů nebo rozhodnutí vydaného na jejich základě, má vlastník podle ustanovení § 58 zákona č. 114/1992 Sb. nárok na její finanční náhradu, tedy kompenzaci újm.*“
22. Žalovaný nerozporuje, že čerpání finančních prostředků např. z Operačního programu Životní prostředí, Programu péče o krajinu, programu Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny, program Národní plán obnovy apod. je samozřejmě možné i mimo CHKO. Taktéž již dnes lze v území čerpat prostředky ve vazbě na existenci EVL. Nicméně v CHKO se nabízí i oproti EVL možnost dalších dotačních nástrojů ve vazbě na předměty ochrany CHKO jako je dochovaný krajinný ráz či přírodní funkce krajiny. Existence CHKO otevře možnost čerpání finančních prostředků pro území CHKO Soutok z Programu péče o krajinu (PPK A), které jsou přístupné jen resortním organizacím.
23. Žalovaný v rozhodnutí upozorňuje na skutečnost, že test proporcionality v odkazovaném bodě b) na str. 17 Záměru na vyhlášení CHKO Soutok uvádí, že smluvní ochrana není uskutečnitelná vzhledem k majetkovým poměrům v navrhovaném území (roztříštěnost vlastnických vztahů) a komplexním přírodním specifickým území Soutoku, které mají vliv na způsoby hospodaření, resp. požadavky na ně ji nelze prakticky zajistit. V testu proporcionality tak není konstatováno, že smluvní ochrana není možná, ale je neuskutečnitelná. Území většího rozsahu, která byla žalobcem uváděna již v námitkách jako příklad realizovatelnosti smluvní ochrany, se od území Soutoku odlišují zejména vlastnickými vztahy. Smlouvy jsou ve všech případech uzavřeny pouze se dvěma subjekty a jedná se navíc o pozemky státu. V případě území EVL Niva Dyje a EVL Soutok – Podluží by se jednalo o nepoměrně (řádově) větší množství pozemků různých vlastníků (cca 6870 jedinečných známých vlastníků), jak fyzických tak právnických osob. Dle Metodického pokynu MŽP (Metodický pokyn odboru mezinárodní ochrany biodiverzity a odboru legislativního MŽP pro uzavírání smluv o chráněném území nebo památném stromu podle § 39 zákona č. 114/1992 Sb., uveřejněný ve Věstníku MŽP č. 4/2008 čl. 1 písm. a), pokud se smlouva týká EVL, je pro pozemky navržené v příslušné kategorii ZCHÚ nutno uzavírat jednu smlouvu, tedy všichni dotčení vlastníci mají být smluvní stranou smlouvy dle § 39 zákona; nedojde-li k dohodě o uzavření smlouvy s některým z vlastníků, nelze smlouvu uzavřít. Stejně tak nevyhodnotí-li orgán ochrany přírody, že vymezení ochranných podmínek či způsob péče (viz § 39 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb.) potenciálně konsensuálně (zde pro cca 6870 vlastníků) navržené ve smlouvě nejsou dostatečné k plnění cílů ochrany EVL a zajištění dlouhodobé existence jejího předmětu ochrany, smluvní ochrana nemůže být uzavřena. Tyto požadavky plynou z potřeby zajistit ochranu území jednotně a současně

vždy pro všechny pozemky (a jejich vlastníky), které mají tvořit chráněné území, aby se předešlo situaci, kdy bude zajištěna ochrana pouze části území.

24. Příslušná pravidla je nezbytné dodržet obdobně i v případě vyhlášení CHKO Soutok. Již dnes je mimo jiné část území obou EVL chráněna v podobě vyhlášených maloplošných ZCHÚ – národní přírodní rezervace (dále jen „NPR“), národní přírodní památka (dále jen „NPP“), přírodní rezervace (dále jen „PR“), přírodní památka (dále jen „PP“); smluvní ochrana těchto území dle § 39 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb. již není právně možná (viz § 39 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb. – „pro EVL lze namísto vyhlášení (...), pokud již nejsou zvláště chráněny podle tohoto zákona (...)“. S ohledem na výše uvedené, zejm. analýzu stavu ekosystémů je zcela nežádoucí, aby území navrhované CHKO bylo rozdrobeno do několika režimů ochrany (maloplošná ZCHÚ, smluvní ochrana a CHKO) s problematickým zajištěním systematické a komplexní péče o území jako celek. Případná smluvní ochrana uzavřená ze strany krajského úřadu by mimo jiné znamenala pokračování v současném územním roztržštění státní správy na úseku ochrany přírody a krajiny a pokračování ve stávající nízké efektivitě zajišťování péče o toto území ze strany různých orgánů ochrany přírody.
25. Ve smlouvě podle ustanovení § 39 zákona č. 114/1992 Sb. je možné podrobně upravit ochranný režim území, avšak pouze ve vztahu k vlastníkovu pozemku jakožto smluvní straně; tento ochranný režim se však neuplatní ve vztahu ke třetím osobám (např. v souvislosti s výkonem mysliveckého či rybářského práva), pro které logicky nejsou smluvní ujednání závazná. Vůči třetím osobám platí pouze jediná, obecně formulovaná ochranná podmínka ze zákona: označené smluvně chráněné území je zakázáno poškozovat (ustanovení § 39 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb.). Tato ochranná podmínka je na jednu stranu málo adresná (strohá), na druhou stranu je nadbytečně přísná, jelikož zákaz dle ustanovení § 39 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb. je absolutní a není možné z něj povolit výjimku. I zde platí, že v případě, kdy nelze garantovat neohrožení předmětu ochrany třetí osobou, nemůže orgán ochrany přírody ke smlouvě přistoupit. Naproti tomu při vyhlášení CHKO jsou univerzálně platné základní ochranné podmínky ze zákona a ve vyhlášovacím předpisu lze podrobně, resp. přiléhavě (oproti zakazu v § 39 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb.) nastavit bližší ochranné podmínky. Zákazy a omezení z nich plynoucí nejsou v tomto případě absolutní, lze z nich povolit výjimku podle § 43 zákona č. 114/1992 Sb., či udělit souhlas orgánu ochrany přírody.
26. Žalovaný upozorňuje na skutečnost, že AOPK ČR jakožto organizační složka státu, nikoli státní příspěvková organizace, jak uvádí žalobce, provedla analýzu ekosystémů uvedenou v Záměru na vyhlášení CHKO Soutok na základě dat a poznatků z výzkumů a inventarizací, provedených v území AOPK ČR samotnou či vědeckými institucemi, viz Příloha č. 3 (str. 42-48) Záměru na vyhlášení CHKO Soutok. Žalovaný upozorňuje na skutečnost, že AOPK ČR dle ustanovení § 78 zákona č. 114/1992 Sb. v obvodu své územní působnosti za účelem podpory výkonu státní správy na úseku ochrany přírody a krajiny provádí potřebné inventarizační přírodovědné průzkumy, monitoring, dokumentaci a šetření v ochraně přírody, ukládá, zpracovává, vyhodnocuje data v ochraně přírody; přitom spolupracuje s odbornými, výzkumnými a vědeckými pracovišti.

III. Posouzení žaloby

27. Městský soud v Praze ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, po vyčerpání řádných opravných prostředků a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí i řízení, které mu předcházelo, v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 1 a 2 soudního řádu správního), přitom vycházel ze skutkového a právního stavu v době vydání rozhodnutí. Jiné vady, k nimž by byl povinen přihlídnout z moci úřední, soud neshledal.
28. Soud o žalobě rozhodl bez jednání, jelikož ani žalobce ani žalovaný se k výzvě soudu, zda s takovým postupem souhlasí, ve lhůtě nevyjádřili, a má se tedy v souladu s ust. § 51 s.ř.s. za to, že s takovým postupem souhlasili.
29. Soud předně uvádí, že vyhlášením CHKO Soutok, resp. totožnými námitkami jiných žalobců – vlastníků různých pozemků na území zamýšlené CHKO, zastoupených týměž advokátem, se již zabýval v rozsudcích ze dne 19. 12. 2024, č. j. 10 A 104/2024-84, ze dne 15. 1. 2025, č. j. 14 A 55/2024-106, č. j. 18 A 76/2024-86, č. j. 18 A 78/2024-101 a č. j. 18 A 79/2024-74 a ze dne 28. 1. 2025, č. j. 3 A 84/2024-67, č. j. 3 A 85/2024-79 a ze dne 6. 2. 2025, č. j. 15 A 104/2024- 72. Vzhledem k tomu, že v žalobách, o nichž rozhodl zmíněnými rozsudky, byla uplatněna naprosto stejná žalobní argumentace, osmý senát bude z těchto rozsudků vycházet, jelikož nemá důvod se odklonit od takto nedávno vyslovených závěrů.
30. Dle ust. § 25 odst. 1 zákona, *rozsáhlá území s harmonicky utvářenou krajinou, charakteristicky vyvinutým reliéfem, významným podílem přirozených ekosystémů lesních a trvalých travních porostů, s hojným zastoupením dřevin, popřípadě s dochovanými památkami historického osídlení, lze vyhlásit za chráněné krajinné oblasti.*
31. Dle odst. 2, *hospodářské využívání těchto území se provádí podle zón odstupňované ochrany tak, aby se udržoval a zlepšoval jejich přírodní stav a byly zachovány a vytvářeny optimální ekologické funkce těchto území. Rekreační využití je přípustné, pokud nepoškozuje přírodní hodnoty chráněných krajinných oblastí.*
32. Dle odst. 3, *chráněné krajinné oblasti, jejich poslání a bližší ochranné podmínky vyhláší vláda republiky nařízením.*
33. Dle ust. § 40 odst. 1, *je-li třeba vyhlásit chráněné území nebo jeho ochranné pásmo podle části třetí tohoto zákona, zajistí orgán ochrany přírody zpracování záměru na vyhlášení zvláště chráněného území nebo jeho ochranného pásma. V záměru orgán ochrany přírody vyhodnotí stav dochovaného přírodního prostředí v území a navrhne vhodný způsob a rozsah ochrany území včetně jeho bližších ochranných podmínek.*
34. Dle odst. 3, *záměr na vyhlášení národního parku, chráněné krajinné oblasti nebo ochranného pásma národního parku zašle Ministerstvo životního prostředí obcím a krajům, jejichž území se záměr dotýká. Vlastníkům nemovitých věcí dotčených záměrem, zapsaným v katastru nemovitostí, doručí Ministerstvo životního prostředí formou veřejné vyhlášky písemné oznámení o předložení záměru k projednání spolu s informací o tom, kde je možno se seznámit s jeho úplným zněním, kdo je oprávněn podat k němu námitky a kdy uplyne lhůta pro jejich podání. Ministerstvo životního prostředí zveřejní oznámení o předložení záměru k projednání spolu s informací o tom, kde je možno se seznámit s jeho úplným zněním, kdo je oprávněn podat k němu námitky a kdy uplyne lhůta pro jejich podání, na portálu veřejné správy. Dotčené obce zveřejní na žádost*

Ministerstva životního prostředí oznámení do 5 dnů ode dne, kdy jim oznámení bylo doručeno, na úředních deskách obcí.

35. Dle odst. 4, *písemné námitky k předloženému záměru mohou uplatnit dotčené obce a kraje ve lhůtě 90 dnů od obdržení záměru a vlastníci nemovitých věcí dotčených navrhovanou ochranou ve lhůtě 90 dnů od doručení písemného oznámení o předložení záměru k projednání podle odstavce 2, jinak ve lhůtě 90 dnů ode dne doručení oznámení veřejnou vyhláškou podle odstavce 3 na portálu veřejné správy. Námitky proti návrhu podle odstavce 2 se podávají orgánu ochrany přírody příslušnému k vyhlášení zvláště chráněného území nebo jeho ochranného pásma, námitky podle odstavce 3 Ministerstvu životního prostředí; k námitkám uplatněným po uvedené lhůtě se nepřihlíží. Vlastník je oprávněn uplatnit námitky jen proti takovému navrženému způsobu nebo rozsahu ochrany, jímž by byl dotčen ve výkonu svých práv nebo povinností. Orgán ochrany přírody rozhodne o došlých námitkách do 60 dnů od uplynutí lhůty pro uplatnění námitek. Orgán ochrany přírody uvede záměr do souladu s námitkami, kterým bylo vyhověno.*
36. Dle odst. 5, *od doby zveřejnění záměru na vyhlášení části přírody podle odstavců 2 a 3 za zvláště chráněné území až do vyhlášení zvláště chráněného území, nejdéle však po dobu dvou let, se musí každý zdržet všech zásahů, které by negativně měnily či poškozovaly dochovaný stav přírody území navrhovaného ke zvláštní ochraně.*
37. Dle odst. 6, *rozsah dotčených nemovitostí nebo rozsah omezení vlastníků nemovitých věcí vyplývající z vymezení zvláště chráněného území nebo jeho ochranného pásma nebo zón ochrany přírody národního parku anebo chráněné krajinné oblasti, z bližších ochranných podmínek zvláště chráněného území nebo z výčtu činností vázaných na souhlas v ochranném pásmu uvedených v návrhu právního předpisu, kterým se vyhláší nebo mění zvláště chráněné území nebo jeho ochranné pásmo, nesmí přesáhnout rozsah omezení nebo rozsah ochrany vyplývajících ze záměru podle odstavce 1, upraveného podle rozhodnutí o námitkách podle odstavce 4.*
38. Soud k přezkumu tohoto typu rozhodnutí nejdříve zdůrazňuje, že úkolem soudu v řízení o žalobě proti takovému správnímu rozhodnutí není komplexní rozbor ani přezkum celé problematiky vyhlášení CHKO Soutok z pohledu environmentálního, ekonomického či společensko-kulturního. Soudní moc není arbitrem toho, zda je ochrana přírody cestou zřizování CHKO a zajištěním určité míry přirozeného vývoje v nich z odborného hlediska žádoucí a jediná správná, a to ani obecně, ani specificky na území Soutoku. Tato úvaha náleží žalovanému.
39. Úkolem soudu je v rozsahu žalobních bodů posoudit, zda žalovaný vypořádal námitky žalobce v souladu se zákonem. Míra podrobnosti rozsudku je tak dána především kvalitou a konkrétností žalobní argumentace. Soud v tomto ohledu musí konstatovat, že žalobní body vesměs opakují námitky, které žalobce vznesl proti záměru, aniž by k vypořádání těchto námitek vznesl nějakou oponenturu. V tom případě soud může odkázat na vypořádání těchto námitek v prvostupňovém rozhodnutí a na vypořádání odvolacích námitek žalovaným, jelikož s tímto vypořádáním zcela souhlasí (viz rozsudek NSS ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005-130, č. 1350/2007 Sb. NSS.). Není smyslem soudního přezkumu znovu podrobně opakovat již jednou správně vyřčené, a proto není zkrácením práva účastníka řízení, pokud soud tam, kde se závěry správních orgánů shodne, na tyto odkáže. Soud tedy nemá povinnost alternativně a originálně vyjádřit závěry, které již přesvědčivě vyslovily správní orgány
40. V první žalobní námitce žalobce namítá nedodržení zákonné lhůty k rozhodnutí o námitkách.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

41. Soud opakuje, že žalovaný tuto námitky vypořádal ve svém rozhodnutí. S tímto vypořádáním soud souhlasí a také souhlasí s tím, že ačkoliv bylo ust. § 40 odst. 4 zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny porušeno, nelze v souladu s ust. § 89 odst. 2 správního řádu v této vadě řízení spatřovat takovou vadu, která by měla za následek nezákonnost rozhodnutí.
42. Žalobce také namítal, že vliv nedodržení lhůty lze spatřovat například v tom, že vlastník pozemku mohl oprávněně nabýt přesvědčení, že jeho námitce je vyhověno ve smyslu toho, že jeho pozemek nebude součástí CHKO Soutok, a může jej nabídnout k prodeji za vyšší cenu bez omezení, vyplývajících ze základních ochranných podmínek CHKO. Soud souhlasně se žalovaným uvádí, že z žádného ustanovení § 40 zákona č. 114/1992 Sb. či z norem správního řádu se fikce vyhovění námitce v případě jejího nevypořádání v určité lhůtě nepodává.
43. Vzhledem k tomu, že se jedná pouze o hypotetickou možnost a žalobce neuvádí ani nedokládá, že měl možnost své pozemky, které mimochodem v žalobě ani nijak neoznačil, prodat za vyšší cenu, považuje soud i tuto námitku za nedůvodnou.
44. Ve druhé žalobní námitce žalobce namítá, že orná půda není předmětem ochrany. I k této námitce se žalovaný obšírně vyjádřil ve svém rozhodnutí. Soud na toto vypořádání, se kterým souhlasí, odkazuje a pouze dodává, že z detailnějšího popisu předmětu ochrany (krajiny s typickým krajinným rázem) je zřejmé, že orná půda do něj spadá. Z úvodního popisu v bodě 3. záměru ostatně nevyplývá, že by jednotlivé aspekty dané krajiny záměr vyjmenovával taxativně (což plyne z užitého termínu zejména).
45. Ministr k tomu kromě jiného uvedl, že zemědělsky využívané plochy v krajině CHKO mohou mít funkci arondační, mohou mít úzkou vazbu na vodní režim v území, mohou poskytovat plochu pro rozmnožování atp. Zařadit do CHKO pouze biologicky cenná území bez komplexní úvahy o krajinném celku a funkčních ekologických vazbách a procesech v něm nelze; naopak z definice CHKO v zákoně jasně vyplývá to, že se jedná o rozsáhlá území s harmonicky utvářenou krajinou, charakteristicky vyvinutým reliéfem, významným podílem přirozených ekosystémů lesních a trvalých travních porostů, s hojným zastoupením dřevin, popřípadě s dochovanými památkami historického osídlení. Zároveň zde není hospodářská činnost nepřijatelná, ba naopak hospodářské využívání území CHKO se provádí tak, aby se udržoval a zlepšoval jeho přírodní stav a byly zde zachovány a vytvářeny optimální ekologické funkce.
46. Žalobce dále namítal, že příznivý efekt ochrany přírody na zemědělských pozemcích žalovaný teprve očekává, aniž by bral v úvahu skutečnost, že popisovaný stav nelze v daném území navodit z důvodu provedených komplexních vodohospodářských úprav, které přirozenému vodnímu režimu účinně brání. Žalobce však neuvádí a už vůbec neprokazuje, že v území nějaké vodohospodářské úpravy nastaly, a z jakých důvodů tyto úpravy brání zamýšleným účinkům vyhlášení CHKO Soutok.
47. Soud má dále za to, že z rozhodnutí žalovaného i ze Záměru jasně vyplývá, že ochrana živočichů a biotopů, které se možná nenacházejí na pozemcích žalobce, které jsou však propojeny s jinými ekosystémy (lesy, toky atd.) je tedy rovněž nepřímým důvodem, proč zahrnout ornou půdu do záměru. Zařazení orné půdy do záměru tak má svůj význam i z hlediska ochrany živočichů vyskytujících se v celé posuzované lokalitě.

48. Soud má za to, že žalovaný ve svém rozhodnutí dostatečně vysvětlil, proč je nutné zařadit do záměru i zemědělské pozemky žalobce. Soud s tímto vysvětlením, které shledává zcela v souladu se zákonem o ochraně přírody a krajiny, souhlasí a v dalším odkazuje na toto rozhodnutí a na Záměr.
49. Žalobce dále namítá, že žalovaný nepřistoupil k ochraně daného území formou smluvní ve smyslu ust. § 45c odst. 5 zákona o ochraně krajiny a přírody. Soud opět konstatuje, že žalovaný ve svém rozhodnutí srozumitelně vysvětlil, proč takový postup nebyl možný. Soud s tímto závěrem souhlasí a v dalším odkazuje na rozhodnutí žalovaného. Žalobce v žalobě tyto závěry nijak kvalifikovaně nerozporuje, pouze námitku v žalobě opakuje.
50. Podle § 39 odst. 1 věty první a druhé zákona, *ochrana evropsky významných lokalit je zajišťována přednostně v součinnosti s vlastníky pozemků. Pro evropsky významné lokality lze namísto vyhlášení národní přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní rezervace, přírodní památky nebo památného stromu, včetně jejich ochranných pásem, prohlásit území za chráněné nebo strom za památný, pokud již nejsou zvláště chráněny podle tohoto zákona, na základě písemné smlouvy uzavřené mezi vlastníkem dotčeného pozemku a příslušným orgánem ochrany přírody.*
51. Závěr žalobce, že pokud chtěl žalovaný pravidla dle § 39 zákona dodržet, měl nejdříve zrušit ochranu dle EVL a následně započít na pozemcích bez ochrany vyhlašovat CHKO, soud uvádí, že tato povinnost jednak ze zákona nikterak nevyplývá a dále s ohledem na žalovaným vysvětlenou nemožnost chránit tato území formou smluvní, by takový postup žalobcovým námitkám nikterak nevyhověl.
52. Soud má proto zato, že žalovaný v rozhodnutí resp. v Záměru na vyhlášení CHKO svůj postup dostatečně vysvětlil a zdůvodnil. Soud v tomto ohledu připomíná, že může do úvahy žalovaného zasáhnout jen a pouze, pokud překračuje zákonem stanovené meze správního uvážení nebo je zneužívá (viz znění ust. § 78 odst. 1 druhá věta), což v tomto případě nelze dovodit.
53. Soud rovněž souhlasí se žalovaným, že probíhající rozsáhlé pozemkové úpravy na vyhlášení CHKO nemohou mít vliv. Ani žalobce v žalobě neuvádí, proč by žalovaný měl brát na tento nesouvisející proces ohled. Z uvedených důvodů soud neprovedl důkaz dopisem NPÚ adresovaným žalovanému, neboť vědomost žalovaného o pozemkových úpravách není v dané věci relevantní.
54. Co se týče námitky, že „lze úspěšně pochybovat“ o nestrannosti a objektivnosti, potažmo věrohodnosti analýzy zpracované Agenturou, neboť ta je podřízena žalovanému, soud poukazuje na to, že se jedná o odborný orgán ochrany přírody, který disponuje příslušným odborným (zaměstnaneckým) aparátem a spolupracuje s dalšími odbornými pracovišti. Zájmem Agentury je příznivé životní prostředí a jeho ochrana, při své činnosti postupuje podle zákona a v souladu s ním.
55. Soud souhlasí se žalovaným, že žalobce v rámci správního řízení ani v žalobě nepřichází s žádným důkazem, na základě kterého by bylo možné dospět k pochybnostem o kompetentnosti a nestrannosti AOPK ČR, jakožto autora odborného stanoviska k námitkám. Ani tuto žalobní námitku tedy soud neshledal důvodnou.

IV.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

56. S ohledem na vše shora uvedené dospěl soud k závěru, že rozhodnutí žalovaného, bylo vydáno v souladu se zákonem a shora uvedené žalobní námitky uplatněné nejsou důvodné. Soudu tedy nezbylo, než žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítnout.
57. Výrok o nákladech řízení má oporu v § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce v řízení úspěšný nebyl, proto mu právo na náhradu nákladů řízení nepřisluší. Žalovanému, který měl v řízení plný úspěch, však žádné náklady spojené s tímto řízením nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly, proto soud rozhodl, že se žádnému z účastníků náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 12. únor 2025

JUDr. Slavomír Novák v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.